

MỘT SỐ BIỆN PHÁP Củng CỐ BÀI GIẢNG MÔN SINH HỌC THEO HƯỚNG TIẾP CẬN PHÁT TRIỂN

Giảng viên hướng dẫn: TS. Nguyễn Thế Hưng

Sinh viên thực hiện: Đường Thị Đông

Dương Thị Thảo

Lớp: QH2009S Sinh học

MỞ ĐẦU

Lý do chọn đề tài: Phương pháp củng cố bài giảng giúp cho học sinh hiểu được kiến thức trọng tâm của bài, thiết lập mối liên quan về nội dung kiến thức giữa các phần, vậy nên củng cố là phần rất quan trọng của bài giảng và chúng tôi đã chọn đề tài “Một số phương pháp củng cố bài môn Sinh học theo hướng tiếp cận phát triển”.

Mục đích nghiên cứu: Đề tài đưa ra một số biện pháp củng cố bài giảng theo hướng tiếp cận phát triển, nhằm nâng cao chất lượng dạy học Sinh học THPT.

Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng : Biện pháp củng cố bài giảng Sinh học THPT.

Phạm vi : Vận dụng cho một số bài trong chương trình Sinh học THPT

Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài. Hệ thống hoá cơ sở lý luận liên quan đến các biện pháp củng cố bài giảng. Đề xuất một số phương pháp củng cố bài môn Sinh theo hướng tiếp cận phát triển.

TỔNG QUAN

Vấn đề hệ thống hóa kiến thức đã được nhiều người nghiên cứu. Tuy nhiên, củng cố bài giảng Sinh học theo hướng tiếp cận phát triển ít được quan tâm.

Gần đây có công trình nghiên cứu của Lê Thị Hương (2007), nhưng tác giả mới chỉ dừng lại ở việc đưa ra một số phương pháp củng cố và phân tích các ưu nhược điểm của các phương pháp mà chưa đưa ra được nguyên tắc áp dụng các phương pháp.

KẾT QUẢ, THẢO LUẬN

Cơ sở lý luận của đề tài. Tiếp cận phát triển (hay còn gọi là cách tiếp cận quá trình) trong xây dựng và thực hiện chương trình đào tạo chú trọng đến sự hiểu biết ở người học hơn là truyền thụ nội dung kiến thức đã được xác định từ trước, hay là chỉ chú trọng đến sự thay đổi về hành vi ở người học.

Với cách tiếp cận phát triển, thì sản phẩm của quá trình đào tạo ở một mức độ nào đó đa dạng chứ không gò bó theo một khuôn mẫu đã định trước như các tiếp cận mục tiêu. Ngoài ra, cách tiếp cận phát triển chú trọng đến tính chủ động của người học, đến sự phát triển nhân cách của người học.

Củng cố bài giảng là một khâu quan trọng của bài giảng, là một yếu tố dẫn đến sự thành công của bài giảng. Củng cố bài giảng giúp học sinh nhớ lại và khắc sâu kiến thức

hơn. Ngoài việc xác định kiến thức trọng tâm, học sinh còn có thể tự đánh giá kết quả học tập của mình. Từ đó các em có thể điều chỉnh lại phương pháp học sao cho phù hợp.

Bằng các phương pháp củng cố bài giảng cụ thể, giáo viên sẽ giúp học sinh phát huy tính tích cực, chủ động trong việc tiếp thu nội dung bài, đồng thời mở rộng và phát triển tư duy cho học sinh.

Củng cố bài giảng còn tạo điều kiện tương tác giữa giáo viên và học sinh. Điều đó tạo hứng thú học tập cho học sinh, nuôi dưỡng bầu không khí lớp học, tạo điều kiện để học sinh phát biểu ý kiến.

Một số phương pháp củng cố bài theo hướng tiếp cận phát triển:

- *Củng cố bài giảng bằng thiết kế và sử dụng các sơ đồ, bảng biểu.*

Biện pháp củng cố này giúp học sinh hiểu được kiến thức thông qua khả năng phân tích, so sánh và móc nối các kiến thức.

Thường áp dụng với những bài mang tính so sánh hay tổng quát, có thể sử dụng các sơ đồ, bảng biểu để hệ thống lại kiến thức.

- *Củng cố bài giảng bằng việc sử dụng hệ thống câu hỏi, bài tập.*

Biện pháp này đánh giá việc học của học sinh, rèn cho học sinh khả năng diễn đạt. Nhưng sẽ tạo áp lực cho các học sinh tiếp thu chậm và không hiểu bài ngay tại lớp. Phương pháp áp dụng đối với những bài học nhiều lý thuyết.

- *Củng cố bài giảng bằng việc tổ chức các trò chơi.*

Biện pháp này tạo sự vui vẻ, hứng khởi cho học sinh đối với môn học. Nhưng có hạn chế là tốn nhiều thời gian để tổ chức cho lớp tham gia trò chơi. Nguyên tắc cơ bản là trò chơi phải đơn giản, đi sâu vào vấn đề trọng tâm của bài.

- *Củng cố bài giảng bằng cách cho học sinh tự tổng kết kiến thức.*

Biện pháp củng cố này rèn cho học sinh kỹ năng trình bày vấn đề trước đám đông và kỹ năng tóm lược vấn đề. Phương pháp áp dụng với những bài nội dung đơn giản, dễ tổng kết lại kiến thức.

KẾT LUẬN

1) Phần củng cố bài rất quan trọng trong một tiết dạy. Giờ dạy sẽ thực sự là thành công nếu người dạy có phương pháp củng cố bài hợp lí với từng bài, từng lớp và từng đối tượng học sinh.

2) Đề tài đã đề xuất được bốn biện pháp củng cố bài giảng theo hướng tiếp cận phát triển, nhằm phát huy được tính tích cực chủ động của học sinh:

- *Củng cố bài giảng bằng thiết kế và sử dụng các sơ đồ, bảng biểu.*
- *Củng cố bài giảng bằng việc sử dụng hệ thống câu hỏi, bài tập.*
- *Củng cố bài giảng bằng việc tổ chức các trò chơi.*
- *Củng cố bài giảng bằng cách cho học sinh tự tổng kết kiến thức.*

Trong khi củng cố bài giảng, tùy theo nội dung, mức độ cần đạt về mục tiêu dạy học, thời gian thực hiện và đối tượng người học, mà có thể lựa chọn biện pháp phù hợp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đinh Quang Báo (1996), *Lý luận dạy học Sinh học*, NXB Giáo dục.
2. Lê Thị Hương (2007), *Một số phương pháp củng cố bài giảng Sinh học*, khoá luận tốt nghiệp
3. Trần Bá Hoàn, Trịnh Nguyên Giao (2000), *Phát triển các phương pháp học tập tích cực trong bộ môn sinh học*, NXB Giáo dục.